

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНЕ НЕКОМЕРЦІЙНЕ ПІДПРИЄМСТВО
«ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»

**Інструкція з охорони праці № 12
при виконанні робіт на заточувальному верстаті**

КАІ ІОП 1.21 (01) - 01- 2025

Київ

Погоджено:

✓ jd@kai.edu.ua

✓ op@kai.edu.ua

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНЕ НЕКОМЕРЦІЙНЕ ПІДПРИЄМСТВО
«ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»

ЗАТВЕРДЖЕНО:
наказ в.о. президента КАІ
Ксенії СЕМЕНОВОЇ
від «31» березня 2025 р. № 208/од

Інструкція з охорони праці № 12
при виконанні робіт на заточувальному верстаті

КАІ ІОП 1.21 (01) - 01- 2025

Київ

Погоджено:

- ✓ jd@kai.edu.ua
- ✓ op@kai.edu.ua

	ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 12 при виконанні робіт на заточувальному верстаті	Шифр документа	КАІ ІОП 1.21 (01) – 01 – 2025
		стор. 3 з 10	

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Дія інструкції поширюється на всі підрозділи підприємства.

1.1.1. Працівник зобов'язаний:

- дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт під час перебування на території підприємства;
- знати і виконувати вимоги нормативно-правових актів з охорони праці, правила поведінки з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, користуватися засобами колективного та індивідуального захисту;
- проходити у встановленому законодавством порядку попередні та періодичні медичні огляди.

Працівник несе безпосередньо відповідальність за порушення зазначених вимог.

1.2. Інструкція розроблена на основі "Положення про розробку інструкцій по охороні праці для працюючих", "Типового положення про навчання, інструктаж і перевірку знань працівників з питань охорони праці", "Правил з техніки безпеки і виробничої санітарії при холодній обробці металів".

1.3. За невиконання даної інструкції заточувальник несе дисциплінарну, матеріальну, адміністративну та кримінальну відповідальність.

1.4. До роботи на заточувальному верстаті допускаються особи віком не молодше 18 років, які пройшли медичний огляд, спеціальне навчання і мають посвідчення на право працювати на заточувальному верстаті, пройшли вступний інструктаж по охороні праці та інструктаж на робочому місці.

1.5. Заточувальник повинен:

1.5.1. Виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку;

1.5.3. Виконувати тільки ту роботу, по якій проінструктований і яка доручена керівником робіт.

1.5.4. Користуватися спецодягом і засобами захисту.

1.5.5. Не допускати сторонніх осіб на своє робоче місце.

1.5.6. Вміти надавати першу медичну допомогу потерпілому при нещасних випадках.

1.5.7. Вміти користуватися первинними засобами пожежогасіння.

1.5.8. Утримувати робоче місце в чистоті і порядку.

1.6. Головні небезпечні та шкідливі фактори, які діють на заточувальника.

1.6.1. Захаращеність робочого місця.

1.6.2. Відсутність спеціальних пристосувань, інструментів, обладнання.

1.6.3. Підвищена запиленість робочої зони.

1.6.4. Підвищена температура обладнання, матеріалів.

1.6.5. Підвищені рівні шуму, вібрації на робочому місці.

1.6.6. Незахищені струмоведучі частини електрообладнання.

1.6.7. Незахищені обертаючі частини верстата.

1.8.8. Недостатнє освітлення робочої зони.

1.7. Заточувальнику видається спецодяг і засоби індивідуального захисту при роботі на верстатах сухим способом: костюм бавовняний, рукавиці комбіновані, окуляри захисні.

Погоджено:

✓ jd@kai.edu.ua

✓ op@kai.edu.ua

	ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 12 при виконанні робіт на заточувальному верстаті	Шифр документа	КАІ ІОП 1.21 (01) – 01 – 2025
		стор. 4 з 10	

1.8. На кожному верстаті повинна бути прикріплена табличка з інвентарним номером і вивішена інструкція з охорони праці.

1.9. Верстат повинен мати захисне заземлення.

1.10. Абразивний інструмент і елементи його кріплення повинні бути огорожені захисними кожухами, міцно закріплені на верстаті.

1.11. Зазор між кругом і верхньою кромкою рухомого кожуха, а також між кругом і запобіжним козирком повинен бути не більше 6 мм.

1.12. Для утримання виробів, що подаються до заточувального круга вручну, повинні застосовуватись підручними або замінюючи їх пристрої. Підручними повинні бути пересувними, що дозволяє встановлювати їх в необхідному положенні в міру спрацювання круга.

1.13. Зазор між краєм підручника і робочою поверхнею круга повинен бути менше половини товщини оброблюваного виробу, але не більше 3 мм, причому край підручника з боку круга не повинен мати вибоїн, сколів та інших дефектів.

1.14. Підручники встановлюють так, щоб дотик виробу до круга відбувався вище горизонтальної площини, що проходить через центр круга, але не більше як на 10 мм.

1.15. Заточувальні верстати при роботі без охолодження повинні бути оснащені пиловідсмоктуючими пристроями.

1.16. Захисний екран заточувального верстата повинен бути заблокованим з пусковим пристроєм, що виключає можливість пуску верстата при піднятому (відведеному) екрані.

1.17. Перед встановленням усі абразивні круги повинні бути відбалансовані. При виявленні дисбалансу круга він повинен бути повторно відбалансований.

1.18. При встановленні абразивного круга необхідно між фланцями і кругом встановлювати прокладки із картону або іншого еластичного матеріалу товщиною 0,5-1,0 мм. Прокладки повинні виступати за фланець по всій окружності не менше ніж на 1 мм.

1.19. Біля верстата на підлозі повинен бути дерев'яний трап на всю довжину робочої зони і шириною не менше 0,6 м від частин верстата, що виступають; відстань між планками повинна бути не більше 30 мм.

1.20. Біля кожного верстата повинна передбачатись площа, на якій розміщуються стелажі, тара, столи і інші пристосування для розміщення оснащення, матеріалів, заготовок, готових виробів і відходів виробництва.

1.21. Кріпильний інструмент повинен бути справним і відповідати його призначенню.

1.22. Випробування, встановлення і правка абразивних кругів проводиться спеціально призначеними і підготовленими робітниками

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Одягти спецодяг, рукава застібнути, волосся прибрати під головний убір.

2.2. Перевірити наявність і справність:

2.2.1. Захисних кожухів, привідних ременів, а також струмоведучих частин електричної апаратури (пускатів, рубильників, кнопок та інше).

2.2.2. Заземлюючих пристроїв.

2.2.3. Устаткування для кріплення круга.

Погоджено:

✓ jd@kai.edu.ua

✓ op@kai.edu.ua

	ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 12 при виконанні робіт на заточувальному верстаті	Шифр документа	КАІ ІОП 1.21 (01) – 01 – 2025
		стор. 5 з 10	

2.2.4. Кріплення інструментів та пристосувань.

2.2.5. Надійність кріплення абразивного круга.

2.3. Перед встановленням на верстат абразивний інструмент повинен бути оглянутим. Не дозволяється експлуатація абразивного інструменту з тріщинами на поверхні, а також того, який не має відмітки про випробування на механічну міцність або з простроченим терміном зберігання.

2.4. На холостому ході впевнитись, що круг не має биття.

2.5. Перевірити справність вентиляційного устаткування.

2.6. Розкласти інструмент і устаткування в зручному для роботи порядку.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ШД ЧАС РОБОТИ

3.1. Забороняється користуватися кругами, які мають тріщини або вибоїни.

3.2. При роботі на верстаті робітник повинен стояти збоку, а не напроти обертаючого круга.

3.3. Заточувальний предмет повинен підводитись до круга плавно, без ударів; натискувати на круг слід без зусилля.

3.4. Виконувати роботу боковими поверхнями кругів, які спеціально не призначені для такого виду робіт, забороняється.

3.5. При зміні діаметра круга внаслідок його спрацювання числа обертів круга може бути збільшено, але так, щоб не перевищувати колову швидкість, допустиму для даного круга.

3.6. Правка кругів проводиться алмазними олівцями, металевими роликами, металокерамічними дисками. Проводити правку кругів зубилом або яким-небудь іншим інструментом забороняється.

3.7. Перестановка підручника допускається тільки після зупинки верстата.

3.8. Випробування кругів на механічну міцність повинна виконуватись в камерах на спеціально призначених для цього стендах, конструкція яких забезпечує поступову і плавну зміну швидкості обертання.

3.9. Під час випробування камери повинні бути наглухо закритими. Тріщини та інші пошкодження на камері не допускаються.

3.10. Випробувальні стенди періодично, не рідше одного разу в місяць повинні оглядатись і в разі виявлення несправності необхідно негайно їх відремонтувати.

3.11. Дані про випробування кругів повинні заноситись в спеціальну книгу.

3.12. Гальмувати обертаючий круг шляхом натиснення на нього яким-небудь предметом забороняється.

3.13. При залишенні робочого місця (навіть короткочасно) заточувальник повинен виключити верстат.

3.14. Виключення верстату обов'язкове у разі:

3.14.1. Припинення подання струму.

3.14.2. При зміні робочого інструменту.

3.14.3. При ремонті, чищенні та змащенні верстата, прибиранні ошукрок.

Погоджено:

✓ jd@kai.edu.ua

✓ op@kai.edu.ua

	ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 12 при виконанні робіт на заточувальному верстаті	Шифр документа	КАІ ІОП 1.21 (01) – 01 – 2025
		стор. 6 з 10	

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В РАЗІ АВАРІЇ АБО НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ.

- 4.1. негайно припинити роботу; відключити верстат від електромережі, не допускати сторонніх в небезпечну зону.
- 4.2. Повідомити про те що сталося керівнику робіт.
- 4.3. Якщо є потерпілі необхідно подавати їм першу медичну допомогу; при необхідності викликати "швидку допомогу".
- 4.4. Якщо сталася пожежа, викликати пожежу частину і приступити до її гасіння підручними засобами пожежогасіння.
- 4.5. В усіх випадках виконувати вказівки керівника по усуненню аварії.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

- 5.1. Відключити верстат від електромережі.
- 5.2. Привести в порядок робоче місце, очистити верстат від бруду, витерти і змастити необхідні частини; прибрати інструмент, пристосування.
- 5.3. Зняти спецодяг, засоби індивідуального захисту; скласти в відведене для них місце.
- 5.4. Помити лице, руки з милом; при можливості прийняти душ.
- 5.5. Повідомити керівника робіт про всі недоліки, які мали місце під час роботи.

6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ІНСТРУКЦІЇ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

- 6.1. Робітник несе дисциплінарну, адміністративну, матеріальну і кримінальну відповідальність за недотримання правил і норм охорони праці Закону України "Про охорону праці".

Погоджено:

- ✓ jd@kai.edu.ua
- ✓ op@kai.edu.ua

	ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 12 при виконанні робіт на заточувальному верстаті	Шифр документа	КАІ ІОП 1.21 (01) – 01 – 2025
		стор. 7 з 10	

(Ф 03.02-31)

УЗГОДЖЕННЯ:

	Підпис	Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ	Посада	Дата
Розробник		Валентина КУЧЕРЯВА	Провідний інженер з охорони праці	
Узгоджено		Володимир БІЛИЙ	Заст. начальника юридичного відділу	

Рівень документа – 2а

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Погоджено:

✓ jd@kai.edu.ua

✓ op@kai.edu.ua

	ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 12 при виконанні робіт на заточувальному верстаті	Шифр документа	КАІ ІОП 1.21 (01) – 01 – 2025
		стор. 8 з 10	

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

Дата внесення зміни	№ листа/сторінки (пункту)	Опис зміни	Обґрунтування змін	Ініціатор змін

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЙ

Дата ревізії	№ акту проведення ревізії	Відповідальний підрозділ	Висновок

Погоджено:

- ✓ jd@kai.edu.ua
- ✓ op@kai.edu.ua